Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana
www.zzzs.si

GRADIVO ZA NOVINARJE

Ljubljana, 29.1.2018

PR-ZZZS-1/2018

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije poravnal vse zapadle obveznosti v letu 2017

1. Ocena finančnega poslovanja ZZZS v letu 2017

Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) je na seji dne 13.12.2016 sprejela Finančni načrt ZZZS za leto 2017, nanj pa je dala soglasje Vlada Republike Slovenije dne 19.1.2017. Obseg načrtovanih prihodkov in odhodkov je znašal 2.607,9 milijona evrov.

Spremenjeni pogoji poslovanja v letu 2017 glede na upoštevane v Finančnem načrtu ZZZS za leto 2017, so narekovali pripravo Rebalansa finančnega načrta ZZZS za leto 2017[1]. Z Rebalansom finančnega načrta ZZZS za leto 2017 - Skupščina ZZZS ga je sprejela na seji dne 13.12.2017 - so prihodki in odhodki večji za 77 milijonov evrov glede na prvotno načrtovane in ohranjajo uravnoteženo bilanco prihodkov in odhodkov, brez zadolževanja.

Preliminarni podatki o finančnem poslovanju ZZZS v letu 2017 kažejo, da **so prihodki realizirani v višini 2.683,5 milijona evrov** in so za 1,5 milijona evrov manjši od načrtovanih. **Odhodki so realizirani v višini 2.682,5 milijona evrov** in so pod načrtovanimi za 2,5 milijona evrov. V odhodkih so tudi sredstva za oblikovanje rezervnega sklada v višini 25 % ugotovljenega presežka prihodkov nad odhodki (0,3 milijona evrov), v skladu s Statutom ZZZS in sklepom Skupščine ZZZS. **Presežek prihodkov nad odhodki ZZZS v letu 2017 tako znaša 1 milijon evrov (994.800 evrov)**, ki se po računovodskih predpisih nameni za oblikovanje splošnega sklada.

ZZZS je v letu 2017 dosegel zastavljeni cilj za finančno poslovanje – finančno poslovanje v okviru finančnega načrta s poravnanimi zapadlimi obveznostmi v letu 2017, brez zadolžitve. Ugodnejše gibanje prihodkov v mesecu decembru 2017 in odhodkov za nadomestila plač med začasno zadržanostjo od dela v zadnjem trimesečju 2017, je omogočilo delno poravnavo obveznosti končnega obračuna zdravstvenih storitev za leto 2017 že v letu 2017 in s tem izboljšalo pogoje financiranja v letu 2018.

V letu 2017 so na večje prihodke vplivali predvsem večji prispevki za obvezno zdravstveno zavarovanje (večje število prejemnikov plač in rast plač) ter dodatni viri financiranja iz Proračuna Republike Slovenije (povračila za že izplačana sredstva za plače in nadomestila plač pripravnikov in specializantov, sredstva namenjena za skrajševanje čakalnih dob v zdravstvu ter povečanje kakovosti zdravstvene obravnave). Večji prihodki pa so omogočili večjo porabo sredstev skladno s potrebami zavarovanih oseb pri uveljavljanju pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja – predvsem večji obseg financiranja zdravstvenih programov, zdravil in nadomestil med začasno zadržanostjo od dela.

[1] Zaradi spremenjenih globalnih makroekonomskih okvirov razvoja Slovenije za leto 2017 in posledično večjih prihodkov od prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje, novih virov financiranja iz Proračuna Republike Slovenije, sprejetega Aneksa št. 1 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2016, Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2017 ter povečanja nekaterih odhodkov nad načrtovanimi, se je povečal obseg načrtovanih prihodkov in odhodkov.

Z Aneksom št. 1 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2016 in s Splošnim dogovorom za pogodbeno leto 2017 so bila zagotovljena dodatna sredstva za povečanje zdravstvenih programov na prednostnih področjih (večja dostopnost do nekaterih programov) in boljše vrednotenje nekaterih programov, ki so finančno bremenila leto 2017 v znesku 74 milijonov evrov. Dodatno opredeljena sredstva po Aneksu št. 1 k Splošnemu dogovoru za leto 2017 pa se bodo, zaradi pozne uveljavitve, izkazala šele v odhodkih ZZZS v letu 2018.

2. Prihodki ZZZS v letu 2017

Celotni prihodki ZZZS v obdobju januar – december 2017 so znašali 2.683,5 milijona evrov in so nominalno za 165,3 milijona evrov oz. za 6,6 % večji glede na preteklo leto (od tega so prihodki od prispevkov večji za 131,3 milijona evrov in transferni prihodki iz državnega proračuna za 25,8 milijona evrov). Celotni prihodki so v skladu z načrtovanimi, znotraj njih pa so manjši od načrtovanih transferni prihodki iz Proračuna Republike Slovenije za skrajšanje čakalnih dob v zdravstvu ter povečanja kakovosti zdravstvene obravnave, prihodki od prispevkov in po mednarodnih sporazumih pa so večji od načrtovanih.

Prihodki od prispevkov znašajo 2.591 milijonov evrov (predstavljajo 96,6 % vseh prihodkov) in za 2,5 milijona evrov presegajo načrtovane. Stopnja rasti prihodkov od prispevkov je za 2,8 odstotni točki večja od rasti povprečne bruto plače v Republiki Sloveniji, v glavnem zaradi večjega števila prejemnikov plač.

Drugi prihodki ZZZS znašajo 92,5 milijona evrov. Največji delež med drugimi prihodki predstavljajo sredstva iz državnega proračuna za povračilo že izplačanih sredstev za plače in nadomestila plače pripravnikov in specializacije zdravnikov in izvedbo posebnega vladnega projekta za skrajšanje čakalnih dob v zdravstvu ter povečanja kakovosti zdravstvene obravnave v višini 25,8 milijona evrov. Sledijo prihodki od regresnih zahtevkov v višini 20 milijonov evrov, prihodki iz naslova mednarodnih sporazumov v višini 19,2 milijona evrov, transferni prihodki iz državnega proračuna za povračilo plačila zdravstvenih storitev do polne vrednosti storitev za socialno ogrožene v znesku 13,7 milijonov evrov ter plačila po dogovorih o cenah in povračilu stroškov za zdravila, ki jih je ZZZS sklenil z nekaterimi dobavitelji zdravil v višini 8,8 milijona evrov.

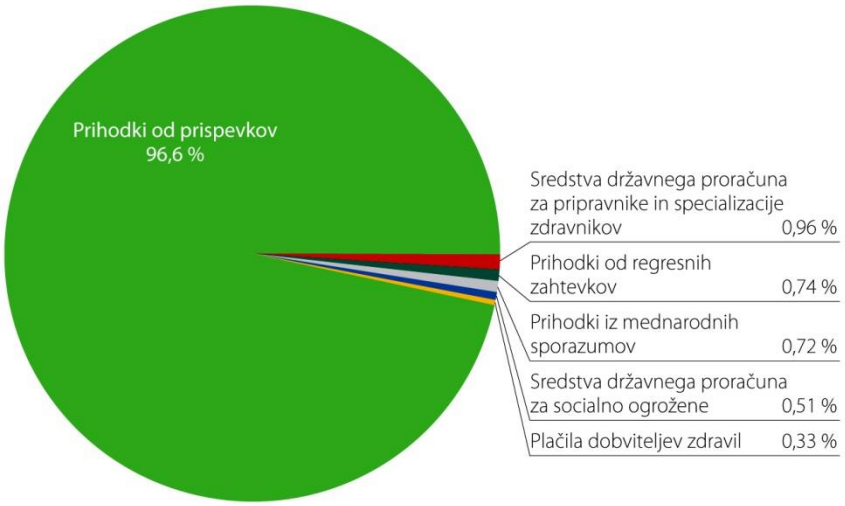

Slika 1: Struktura prihodkov ZZZS v letu 2017.

3. Odhodki ZZZS v letu 2017

Odhodki ZZZS so izkazani po načelu denarnega toka (realizirana plačila v letu 2017) in znašajo 2.682,5 milijona evrov. V primerjavi s predhodnim letom so večji za 144,7 milijona evrov oziroma za 5,7 %**.** Največjo rast odhodkov (10,3 %) izkazujejo odhodki za nadomestila plače zaradi začasne zadržanosti od dela. Celotni odhodki so v okviru načrtovanih sredstev po Rebalansu finančnega načrta za leto 2017 (za 2,5 milijona evrov manjši od načrtovanih).

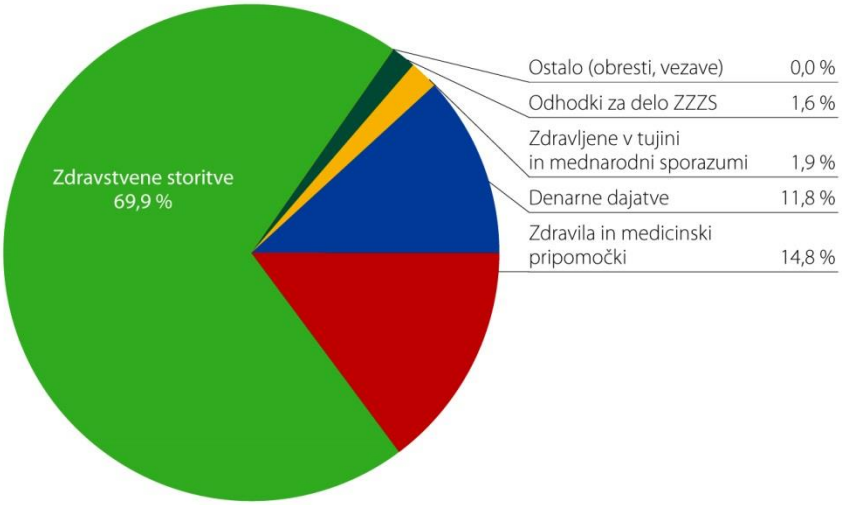

Slika 2: Struktura odhodkov ZZZS v letu 2017.

a) Odhodki za zdravstvene dejavnosti

Odhodki za zdravstvene storitve, zdravila in medicinske pripomočke, pripravki za hemofilike in za cepiva ter odhodki za zdravljenje v tujini ter iz naslova mednarodnih sporazumov predstavljajo 86,6 % vseh odhodkov ZZZS.

V strukturi celotnih odhodkov ZZZS imajo *odhodki za zdravstvene storitve* 69,9 % delež in v letu 2017 znašajo 1.874,2 milijona evrov. V primerjavi z letom 2016 so večji za 4,9 % oz. za 88 milijonov evrov. Odhodki za zdravstvene storitve so za 0,2 % presegli načrtovane. Končni obračun za opravljene programe zdravstvenih storitev za leto 2017 bo izveden do konca januarja 2018 in takrat bodo znani tudi podatki o dodatnih obveznostih ZZZS za leto 2017, ki bodo plačane v letu 2018.

Povečana sredstva v letu 2017 so bila namenjena predvsem financiranju enkratnih dodatnih programov za skrajševanje čakalnih dob. Na podlagi začasnih podatkov ocenjujemo, da so izvajalci v letu 2017 izvedli ta program v višini 29,2 milijona evrov oziroma v deležu 50,1 % dovoljenega preseganja rednega programa. Za izbrane posege in operacije, kjer je bilo omogočeno preseganje plana za 20 % oz. 30 %, so izvajalci dosegli okoli 59,6 % potencialnega (pogodbenega) obsega programa. Preostalo povečanje sredstev glede na leto 2016 pa se nanaša na povečanje obsega drugih programov (npr. povečanje timov na primarni ravni, okrepitev zdravstveno vzgojnih centrov, program farmacevtskega svetovanja, program ZORA, spremljanje in zdravljenje hepatitisa C, ambulantna kardiološka rehabilitacija, urologija, radioterapija, pedopsihiatrija, zobozdravstvo za odrasle, idr.).

Ne glede na navedeno pa so izvajalci v letu 2017 izvedli številne posege in operacije v večjem obsegu kot v letu 2016. Tako so na izbranih prednostnih programih izvedli 4.395 več operacij kot v letu 2016, kar predstavlja 10,1% povečanje (tabela 1 in slika 1).

Tabela 1. Število izvedenih prednostnih operacij v letih 2016 in 2017.

	leto 2016	leto 2017	razlika 2017 / 2016
artroskopska operacija	6.270	6.916	+646
endoproteza kolena	3.060	3.094	+34
endoproteza kolka	4.105	4.821	+716
operacija hrbtenice	3.249	3.670	+421
operacija kile (bolnišnična)	6.000	6.923	+923
operacije na ožilju – arterije in vene	4.216	4.556	+340
operacije na ožilju – krčne žile (bolnišnična)	2.458	2.704	+246
operacija na stopalu – hallux valgus	988	1.181	+193
operacija ušes, nosu, ust in grla	7.043	6981	-62
operacija žolčnih kamnov	4.608	5.331	+723
ortopedska operacija rame	1.420	1.635	+215

Slika 1. Skupno število izvedenih artroskopskih operacij, endoprotez kolena, endoprotez kolka, operacij hrbtenice, bolnišničnih operacij kile, operacij na ožilju – arterije, bolnišničnih operacij na ožilju – krčne žile, operacij na stopalu – hallux valgus, operacij ušes, nosu, ust in grla, operacij žolčnih kamnov in ortopedskih operacij rame.

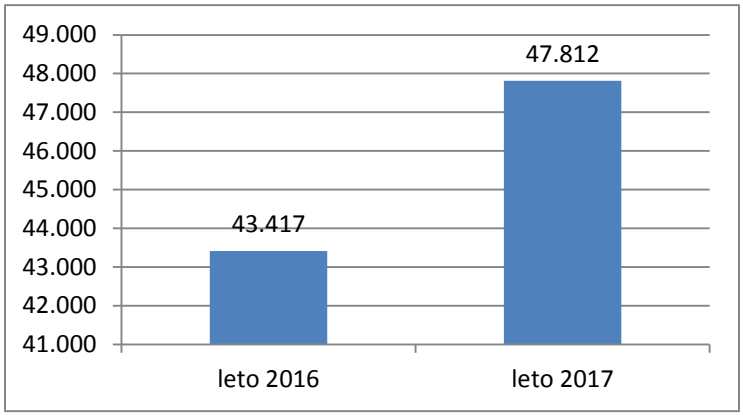

S Splošnim dogovorom za pogodbeno leto 2017 je ZZZS dosegel sistemsko plačilo za vse izvajalce, ki so presegli redni obseg programa za skrajševanje čakalnih dob ter pomembnejše dodatne širitve programov zdravstvenih storitev v primerjavi z letom 2016, saj je ZZZS v letu 2017 zagotovil izvajalcem zdravstvenih storitev dodatno plačilo preseganja rednega programa prednostnih zdravstvenih storitev kot sledi:

— artroskopske operacije: plačilo preseganja do števila čakajočih nad dopustno čakalno dobo (v 2016 plačilo do plana rednega programa z možnostjo prestrukturiranja);
— operacije na stopalu – hallux valgus ter operacije na ožilju – krčne žile: plačilo do 20% preseganja programa (v 2016 plačilo do 10% preseganja rednega programa);
— endoproteza kolena, endoproteza kolka, operacija hrbtenice, ortopedska operacije rame, operacija kile, operacija žolčnih kamnov, operacija na ožilju – arterije in vene, operacija ušes, nosu, ust in grla: plačilo do 30% preseganja programa (v 2016 plačilo do 10% preseganja rednega programa);

- storitve v specialistično ambulantni dejavnosti: dermatologija, rehabilitacija, fiziatrija, gastroenterologija, ginekologija, obravnava bolezni dojk, zdravljenje neplodnosti, infektologija, internistika, alergologija, onkologija, kardilologija in vaskularna medicina, klinična genetika, maksilofacialna kirugija, nevrologija, okulistika, ortopedija, otorinolaringologija, pedopsihiatrija, pediatrija, pulmologija, psihiatrija, splošna kirurgija, urologija, diabetologija, tireologija, slikovna diagnostika ultrazvok (UZ) in mamografija: plačilo do 20% preseganja programa (v 2016 plačilo do plana rednega programa);
- revmatologija, rentgen (RTG), računalniška tomografija (CT): plačilo po dejanski realizaciji (količinsko neomejeno) (v 2016 plačilo do plana rednega programa).

ZZZS tudi vedno več storitev plača izvajalcem količinsko neomejeno, glede na dejanske potrebe zavarovanih oseb..

Odhodki za zdravila, medicinske pripomočke, pripravke za hemofilike iz krvi in cepiva so znašali 395,8 milijona evrov in za 0,3 % presegajo načrtovane vrednosti. V primerjavi z letom 2016 so večji za 5,8 % oz. za 21,6 milijona evrov. Ti odhodki v strukturi vseh odhodkov ZZZS predstavljajo 14,8 % delež.

Največji delež v tej skupini odhodkov predstavljajo *odhodki za zdravila*. V letu 2017 znašajo 312 milijonov evrov. V primerjavi z letom 2016 so večji za 6,7 % oziroma za 19,5 milijona evrov (za 0,6 % presegajo načrtovane vrednosti), predvsem zaradi razvrščanja novih dragih bolnišničnih zdravil, namenjenih zdravljenju bolezni, ki so v celoti krita iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (npr. onkologija). Rast teh odhodkov bi bila bistveno večja, če ne bili izvedeni ukrepi na področju zdravil - izvajanje terapevtskih skupin zdravil ter skupin medsebojno zamenljivih zdravil z najvišjo priznano vrednostjo, pogajanja za nižje cene originalnih zdravil preko različnih vrst dogovorov z dobavitelji zdravil, razvrščanje novih generičnih zdravil, ki prav zaradi nižjih cen in s tem nižjih stroškov zdravljenja omogočajo vključitev najnovejših zdravil na listo, nadzor nad predpisovanjem zdravil.

Odhodki za medicinske pripomočke so znašali 70,9 milijona evrov in so za 1,4 % večji od načrtovanih. V primerjavi z letom 2016 so za 7,4 % ali 4,9 milijona evrov večji, kar je posledica povečanja števila zavarovanih oseb, ki so upravičene do teh pripomočkov v breme sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja pri zdravljenju in medicinski rehabilitaciji posameznih vrst obolenj.

Odhodki za pripravke za hemofilike in cepiva so v letu 2017 znašali 12,9 milijona evrov in so za 17,8 % ali za 2,8 milijona evrov manjši od realiziranih v letu 2016 zaradi manjših odhodkov za pripravke za hemofilike, in sicer zaradi prestrukturiranja teh odhodkov, ker se pripravki za hemofilike po novem predpisujejo tudi na recept.

Odhodki za zdravljenje v tujini in iz naslova mednarodnih sporazumov so v letu 2017 znašali 52,1 milijona evrov in so v skladu z načrtovanimi ter za 9,4 % oz. za 4,5 milijona evrov večji kot v letu 2016.

b) Odhodki za povračilo denarnih dajatev

Odhodki za povračilo denarnih dajatev za pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (nadomestila, potni stroški, dnevnice) so realizirani v višini 317,2 milijona evrov in so za 10,3 % ali za 29,5 milijona evrov večji v primerjavi z letom 2016.
Odhodki za nadomestila plače zaradi začasne zadržanosti od dela so znašali 314,8 milijona evrov in so za 2,1 % oz. za 6,7 milijona evrov pod načrtovanimi. Glede na leto 2016 ti odhodki izkazujejo 10,3 % rast oz. so večji za 29,5 milijona evrov. V primerjavi s preteklim letom se je povečalo tako število primerov (za okoli 8 %) kot tudi število dni odsotnosti v breme ZZZS (za okoli 11 %), na kar je vplivalo več različnih dejavnikov, predvsem povečanje števila zaposlenih, podaljševanje delovne dobe, rast plač in drugi delovni, socialni in ekonomski dejavniki.

c) Odhodki za delo službe ZZZS

Odhodki za delo službe ZZZS so v letu 2017 znašali 42,9 milijona evrov in so v okviru načrtovanih. V primerjavi z letom 2016 so večji za 1,6 %. Ti odhodki predstavljajo 1,6 % delež v vseh odhodkih ZZZS.

4. Zaključne ugotovitve glede finančnega poslovanja ZZZS v letu 2017

Leto 2017 je četrto zaporedno leto gospodarske rasti, kar se je odrazilo tudi v ugodnejšem finančnem poslovanju ZZZS. Prihodki so bili za 165,3 milijona evrov večji od leta 2016, kar je omogočilo večjo porabo sredstev za uveljavljanje pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja – zagotovljeno je bilo tudi povečanje programov in storitev za zavarovane osebe nad obsegom leta poprej. Zaradi pozitivnih trendov na prihodkovni strani, predvsem iz naslova vplačanih prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje, je ZZZS zaključil poslovno leto 2017 s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 1 milijona evrov ter poravnal vse obveznosti ob zapadlosti.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO
ZAVAROVANJE SLOVENIJE